

I.E.S. OTERO PEDRAYO (OURENSE).
DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA. Curso 2009-2010.
EXTRACTO DO PROGRAMA DE ANTROPOLOXÍA.

A. OBXECTIVOS.

1. Adquirir unha visión científica e filosófica do ser humano, atendendo ás súas dimensións biolóxica, cultural e simbólica.
2. Coñecer, comprender e asumir as diferenzas e valorar a súa importancia para a supervivencia da especie nun mundo cada vez máis intercomunicado.
3. Adoptar, fronte ao feito da diversidade cultural e biolóxica, unha perspectiva integradora, que supere o etnocentrismo e o relativismo.
4. Adquirir unha comprensión global do humano, a partir das achegas dos distintos campos da antropoloxía e das outras ciencias.
5. Valorar as achegas desde variadas perspectivas para realizar a conexión e a interpretación crítica dos diferentes materiais antropolóxicos.
6. Coñecer a especificidade dos estudos antropolóxicos, familiarizarse cos seus métodos de traballo específicos e aplicarlos ao estudo do contorno próximo, a fin de mellorar o coñecemento e valorar o patrimonio cultural de Galicia.
7. Transferir os coñecementos adquiridos á análise do mundo actual co fin de comprender as súas causas e implicarse activamente nas súas solucións.

B. CONTIDOS.

1. Características, obxecto e método e ramas dos estudos antropolóxicos.
2. Relación da antropoloxía con outras ciencias humanas.
3. Fundamento biolóxico da cultura. O proceso de hominización.
4. A teoría da unidade da especie humana no evolucionismo.
5. Raza, cultura, herdanza e medio. Natureza, cultura e sociedade.
6. Interiorización de valores e patróns culturais e o cambio cultural.
7. A alteridade e a unidade cultural: a racionalidade e as lóxicas culturais.
8. A cultura como orde simbólica. Símbolos e comunicación.
9. Linguaxe e cultura. Comunidades lingüísticas. Linguaxe e poder.
10. A arte e as súas implicacións socioculturais. Mito, rito, maxia e relixión.
11. O saber e a educación. Espazo e parentesco. A pertenza a un contexto social.
12. Conflito e orde. Manexo do conflito. A base das institucións legais. As sociedades pre-estatais. A política no Estado. A desigualdade.
13. Os efectos do colonialismo sobre as sociedades primitivas. Descolonización e dependencia. A sociedade global.
14. A estrutura específica do ser humano e a dimensión temporal da vida humana: indeterminación, liberdade, tempo, vida e a conciencia da morte.

C. METODOLOXÍA E MATERIAIS.

Á parte de textos extraídos de manuais de antropoloxía, de revistas específicas e da prensa diaria, propoñemos tamén unha serie de posibles libros de lectura; a saber, entre outros: ARSUAGA, J. Luis: *El collar del neanderthal*; FRANKL, V.: *El hombre en busca de sentido*; FROMM, Eric: *¿Tener o ser?* ou *El arte de amar*; GONDAR, Marcial: *Romeiros do Alén. Antropoloxía da morte en Galicia*; HARRIS, Marvin: *Caníbales y reyes. Los orígenes de la cultura*; ou *Bueno para comer. Enigmas de alimentación y cultura*; ou *Vacas, cerdos, guerras y brujas. Los enigmas de la cultura*; MARIÑO

FERRO, X.R.: *Antropoloxía de Galicia*; MOSTERÍN, J.: *La naturaleza humana*; WAAL, F.: *Bien natural: los orígenes del bien y del mal en los humanos y otros animales*.

Tamén terán moita importancia no desenvolvemento desta materia, o visionado, análise e comentario de distintos filmes nos que se recollan distintos aspectos do temario.

D. CRITERIOS DE AVALIACIÓN.

1. Capacidade de recoller información procedente de diversas áreas do saber para comprender as características que constitúen o universal e o particular da especie humana e das súas distintas poboacións.
2. Describir, analizar e explicar, usando conceptos adecuados, algún elemento cultural do seu contorno, e comparalo con outras manifestacións culturais, establecendo semellanzas e diferenzas.
3. Capacidade de reflexionar sobre feitos culturais determinados.
4. Capacidade de establecer criterios de comparación obxectiva entre distintas culturas, adoptando un punto de vista que supere prexuízos etnocéntricos.
5. Participación en debates sobre cuestións de actualidade, relativas ás relacións entre distintos modos de vida, usando un vocabulario apropiado e argumentos pertinentes.
6. Realizar sínteses integradoras a partir de achegas teóricas traballadas, e información adquirida en distintas fontes.
7. Elaborar un traballo de investigación a través de métodos e técnicas de traballos específicos na investigación antropolóxica sobre algún aspecto cultural do contorno.

En xeral, a avaliación consistirá en analizar a destreza no manexo da información e dos conceptos básicos de cada unidade, a capacidade de relación entre os principais contidos do curso en relación aos obxectivos arriba marcados. Isto poderase comprobar por tres medios: a. Comentarios de texto. b. Probas obxectivas c. Diálogo e traballos na aula.

Criterios de cualificación.

Valorarase ademais non só a mera exposición de contidos á hora da cualificación do exame. Terase en moita consideración a precisión e a claridade de exposición, así como a madurez persoal na mesma: orixinalidade e capacidade crítica, rigor conceptual, coherencia expositiva.

Asemade –tal como se apunta tanto nos obxectivos como nos criterios de avaliación e nos principios que guían a metodoloxía didáctica- a nota da avaliación non só dependerá da cualificación do exame. Teranse en conta os aspectos que poidan contribuír a mostrar contidos de tipo actitudinal e procedemental: participación activa na clase; exposicións dalgún aspecto das distintas unidades; comentarios de texto; lecturas de obras filosóficas, etc.

Estas actividades e actitudes poderán modificar a mera cualificación do exame ata nun 30%, valorándose positivamente ata un máximo de 1 punto e negativamente ata un máximo de 1 punto cando se amose unha actitude diletante e mesmo ata de 2 puntos se houberse unha clara actitude de entorpecemento da marcha normal da clase.

Por último, faise constar nesta programación a seguinte consideración: cando o profesor ou profesora da materia teña dúbidas razoables acerca da licitude dos medios polos que un alumno ou alumna obtén unha determinada cualificación nun exame poderá exixirlle no prazo dunha semana que se someta a unha defensa oral da materia obxecto do exame.

O **sistema de recuperación** constará dunha proba escrita de semellantes características e contidos que os apuntados para os exames ordinarios. A nota da recuperación virá determinada polos mesmos principios arriba apuntados.